

چهار طبقه؛ عمارتی که پیر نشد!

نخستین بنای چهار طبقه در تاریخ شهر مشهد، حدود سال ۱۳۰۸ خورشیدی در حاشیه خیابان ارگ ساخته شد، اما دوران حیاتش زیاد طول نکشید و اوایل دهه ۱۳۵۰ در حالی که این بنای مشهور ۴۲ ساله بود، آن را تخریب کردند. در این نوشتار، به سرگذشت «چهار طبقه» و تاریخ نخستین بلندمرتبه سازی ها در ایران و به طور ویژه، در شهر مشهد پرداخته ایم

جواد نوائیان رودسری

j.navaeian@khorasannews.com

ناصری تبدیل شد. تازه این بناها، به غیر از اینه مُغفَمی است که در ادوار مختلف، به عنوان مدرسه، مسجد و حرم مطهر ائمه معصومین (ع) و اولیای الهی در بسیاری از شهر ها ساخته شد.

■ **چرا این قدر دیر؟**

اگر بلندمرتبه سازی را در مفهوم مدرن آن در نظر بگیریم و هدف از آن را ایجاد ساختمانی مسکونی و تجاری فرض کنیم، سابقه مشهد در زمینه ساخت چنین بناهایی زیاد نیست. دلیل این مسئله را باید در ریشه های فرهنگی، تأثیر پذیرفته. بنابراین، طی قرن های متمادی، هویت مشهد، وابستگی تام و تمامی به حرم مطهر رضوی دارد و اصولاً دلیل شکل گرفتن این شهر، قرار گرفتن مضجع شریف امام رضا(ع) در منطقه سنایاد نوغان بوده است؛ حتی نام شهر، یعنی مشهدالرضا(ع) نیز از این مکان مقدس تأثیر پذیرفته. بنابراین، طی قرن های متمادی، آداب و رسوم خاص چنین فضایی هم بر مشهد حاکم و توسط مجاوران حرم رضوی، با دقت فراوانی رعایت شد. برخی از این آداب و رسوم، بر شهر سازی و اصول متداول در آن نیز تأثیر گذاشت. مرحوم استاد عزیزا... عطاردی در کتاب ارزشمند «فرهنگ خراسان» به ررسی دیرینه در مشهد با عنوان «کُنبدنما» اشاره می کند که برای مشهدی ها ارزش و احترام زیادی داشت.

آگهی ابلاغ اجرائیه پرونده کلاسه ۱۴۰۲۰۴۹۱

بدینوسیله به شما خاتم فریده ذبیحی فرزند حسن به شماره ملی ۰۹۲۵۵۰۳۶۶۵، مدیون سند رهئی ۱۵۶۴۸۴ مورخ ۱۳۹۹/۰۴/۰۷ تنظیمی دفترخانه ۴ مشهد ابلاغ میگردد که بانک ملت اجرائیه ای به کلاسه ۰۹۱-۱۴۰۲۰۴۹۱ علیه شما صادر نمود و چون برابر گزارش مأمور پست مشهد، آدرس شما مورد شناسائی واقع نگردیده، لذا بدینوسیله به شما ابلاغ میگردد که بدھی شما بابت سند مذکور به شرح ذیل اعلام میگردد: موضوعات لازم الاجرا: ۲۹۹۸۶۶/۷۸۹ (دویست و نود و نه میلیون و هشتصد و شصت و شش هزار و هشتصد و هشتاد و نه ریال) اصل طلب: ۵۶۱۲۰۴/۲۵۰ ریال: ۲۷۰۰۸۹۰۹۲/۲۷۰ ریال: خسارت تاخیر تادیه: ۱۲۲۱۶۴۹۳/۲۷۰ ریال، تاریخ مبنای محاسبه خسارت: ۱۴۰۱/۰۹/۲۴ خسارت تاخیر روزانه: ۱۸۹۰۱۴۰/۲۷۰ ریال **قابل ذکر است موارد فوق تا تاریخ تقاضا میباشد و خسارت تاخیر و سایر هزینه های قانونی تا روز پرداخت نیز منتشر و از زمان انتشار در روزنامه اجرائیه ابلاغ شده محسوب، در غیر این صورت طبق ماده ۳۴ اصلاحی قانون ثبت پس از گذشت ده روز از تاریخ ابلاغ اجرائیه عملیات اجرائی جریان خواهد یافت و مورد رهن عبارت است از: ششداک پلاک ثبتی (سی و چهار هزار و سیصد و هفتاد و هشت) ۳۴۳۷۸ فرعی از (دویست و سی و دو) ۳۳۳ اصلی مفروز و مجزی شده از (نوزده هزار و دویست و چهل و نه) ۱۹۴۴۹ فرعی از اصلی مذکور واقع در بخش نه مشهد میباشد که طبق مقررات از طریق مزایده بفروش خواهد رسید و بجز آگهی مزایده، آگهی دیگری منتشر نخواهد شد. **م****

۳۱۰۰۹۰

آگهی ابلاغ اجرائیه کلاسه: ۱۴۰۱۱۱۳۶۷

بدینوسیله به خاتم فاطمه ریخته گر زاده نام پدر غلامرضا تاریخ تولد: ۱۳۲۶/۰۱/۱۷ شماره ملی: ۰۹۲۵۲۰۳۵۵، شماره شناسنامه ۴۵۰۹۶ به عنوان ورثه بدهکار (ورثه زوج) پرونده اجرائی کلاسه ۱۴۰۱۱۱۳۶۷ که برابر گزارش مأمور پست به آدرس متن سند شناخته نگردیده است ابلاغ می گردد که بموجب سند ازدواج: شماره سند: ۲۶۴۷۷، تاریخ سند: ۱۳۸۴/۱۱/۰۶، دفترخانه صادر کننده: دفترخانه ازدواج شماره ۴۶ و طلاق شماره ۴۳ شهر مشهد استان خراسان رضوی بین مورث شما و خاتم راضیه رجب زاده بافنده تعداد ۱۱۴ عدد سکه طلای تمام بهار آزادی طرح جدید بدهکار میباشد که بر اثر عدم پرداخت وجه بستانکار درخواست صدور اجرائیه نموده پس از تشریفات قانونی اجرائیه صادر و بکلاسه فوق در این اجراء مطرح میباشد سپس به درخواست بستانکار سهم الارث شما از شش دالک اعیان پلاک ثبتی شماره ۱۸۹۷ فرعی از ۸ اصلی بخش ۰۹ متعلق به مرحوم محمد مهدی ریخته گر زاده بازداشت و به مبلغ ۰۰۰/۰۰۰/۱۲۰۵۰ ریال ارزیابی گردید لذا طبق ماده ۱۸/۱۹ و ۸۷ و ۱۰۱ آئین نامه اجرائی مفاد اسناد رسمی بشما ابلاغ می گردد از تاریخ انتشار این آگهی که تاریخ ابلاغ اجرائیه محسوب است فقط یک نوبت در روزنامه درج و منتشر می گردد طرف مدت ده روز نسبت به پرداخت بدھی خود اقدام و در غیر این صورت بدون انتشار آگهی دیگری عملیات اجرائی طبق مقررات علیه شما تعقیب خواهد شد.

همچنین چنانچه به مبلغ ارزیابی پلاک مذکور معترض می باشید اعتراض کتبی خود را ظرف مدت پنج روز از تاریخ ابلاغ این اخطار به ضمیمه سه فقره فیش بانکی دستمزد کارشناس تجدید نظر هر کدام به مبلغ ۲۵۶۰۰۰ ریال به دفتر خانه تسلیم نمایید. ضمناً به اعتراضی که خارج از موعد یا فاقد فیش بانکی دستمزد کارشناس تجدید نظر باشد ترتیب اثر نخواهد شد. **م**

۳۱۰۰۹۵

آگهی ابلاغ اجرائیه کلاسه: ۱۴۰۱۱۱۱۰۶

بدینوسیله به ورثه مرحوم اسدالله زیننده: زهره زیننده نام پدر: اسدالله تاریخ تولد: ۱۳۲۲/۰۱/۰۱ شماره ملی: ۰۸۵۹۳۰۳۷۳۲، شماره شناسنامه ۳۸۳- طاهره رنک آمیز نام پدر: غلامحسین تاریخ تولد ۱۳۲۱/۱۱/۰۴ شماره ملی: ۰۸۵۹۱۹۷۸۵۹، شماره شناسنامه ۲۵۱- تر کس زیننده نام پدر اسدالله تاریخ تولد: ۱۳۴۵/۱۱/۰۶ شماره ملی: ۰۸۵۹۲۲۰۴۴۳، شماره شناسنامه: ۳۰۲- محبوبه زیننده نام پدر اسدالله تاریخ تولد ۱۳۵۶/۰۱/۰۱ شماره ملی ۰۸۵۹۲۰۳۴۰، شماره شناسنامه ۸۸

بدهکار پرونده کلاسه فوق که برابر گزارش عدم تا شناخته نگردیده اید ابلاغ می گردد که برابر عدم ابلاغ اجرائیه بین شما و زهره حبیبی یک- طلا معادل ششصد هزار ریال دو -خرش معادل سیصد هزار ریال سه- لباس زنانه معادل پلصد هزار ریال چهار- کوسفند معادل یک میلیون ریال پنج- مس صاف پستند معادل سیصد هزار ریال شش -مبلغ چهار میلیون ریال بهاء یکساعت آب موتور و سه جریب زمین را موتور اسلامی واقع در حدود ايسک فردوس که اقلام فوق کلاز دمه پدر زوج آقای اسدالله زیننده میباشد که باید پرداخت و تسلیم نماید بانضمام پنجاه عدد سکه (یک) پیر آزادی که برخمه خود زوج باقی است بدهکار میباشد که بر لاف عدم پرداخت وجه بستانکار درخواست صدور اجرائیه نموده پس از تشریفات قانونی اجرائیه صادر و بکلاسه فوق در این اجراء مطرح می باشد لذا طبق ماده ۱۸/۱۹ آئین نامه اجرائی مفاد اسناد رسمی بشما ابلاغ می گردد از تاریخ انتشار این آگهی که تاریخ ابلاغ اجرائیه محسوب است فقط یک نوبت در روزنامه کثیر انتشار چاپ و درج و منتشر میگردد ظرف مدت ده روز نسبت به پرداخت بدھی خود اقدام و درغیر این صورت بدون انتشار آگهی دیگری عملیات اجرائی طبق مقررات علیه شما تعقیب خواهد شد. **م**

۳۱۰۰۹۵

که اولین بنای چهار طبقه شهر مشهد به حساب می آمد و آن قدر نظر ها را به خودش جلب کرد که محدوده اطراف آن به «چهار طبقه» مشهور شد. مرحوم غلامحسین بقیعی در کتاب «مزار میر مراد»، درباره بنای چهار طبقه می نویسد: «از نظر سبک معماری، ساختمان های خیابان ارگ با جاهای دیگر مشهد فرق داشت. در این منطقه بیشتر بناها را بلندو سقف شان را شیروانی می ساختند. یکی از متمولان از روسیه برگشته، یک عمارت چهار طبقه بسیار بلند آجری در حاشیه این خیابان ساخت که مدت ها مورد توجه و اعجاب عابران بود. در مغازه های سمت راست در ورودی عمارت، یک داروخانه بزرگ و مفصل تر از داروخانه مریضخانه آمریکایی دایر گردید و در مغازه های سمت چپ آن هم نمایندگی لوازم برقی آلمانی استقرار یافت.»

■ **یادگاری آقای مهندس کَلپ!**

تصویری که در صفحه امروز می بینید، نمایی از چهار طبقه مشهور مشهد، در روزهای نخست بعد از ساخته شدن است. این عکس را فردریک گاردنر کَلپ گرفته؛ مهندس زمین شناس آمریکایی و در خدمت کمپانی نفت انگلیس و ایران. او در سال ۱۹۲۷ م/ ۱۳۰۶ ش، تحت قرارداد دارسی و به عنوان نماینده شرکت آمریکایی که پیمانکار انگلیسی ها در حوزه نفت جنوب بود، وارد ایران شد. کَلپ بعد از انعقاد قرارداد نفتی ۱۹۳۳ م/ ۱۳۱۲ ش در دوره رضاشاه که بر اساس آن، منابع نفتی ایران تا ۶۰ سال بعد (یعنی سال ۱۳۷۲ ش!) در اختیار انگلیسی ها قرار می گرفت، به فعالیت خود در ایران ادامه داد. کَلپ یک عکاس آماتور و البته با استعداد بود و عادت داشت که در سفرهایش، عکس هایی از فضاهای گوناگون شهری، روستایی، محیط های طبیعی و آثار باستانی بگیرد. مجموعه عکس هایی که وی از مناطق مختلف تهران، مانند «دوشان تپه»، «دروازه دولت»، «میدان توپخانه» و... طی سال های حضورش در ایران گرفته است، شهرت فراوانی دارد، اما کمتر کسی می داند که او در سال ۱۹۳۴ م/ ۱۳۱۳ ش، سفری به مشهد داشت و در این سفر هم، از مناطق مختلف شهر، عکس هایی تهیه کرد که یکی از آن ها را امروز در صفحه تاریخ روزنامه خراسان می بینید. کَلپ ۱۰ سال بعد از گرفتن این عکس، در سال ۱۳۲۳ ش و در ۶۵ سالگی درگذشت.

■ **هدیه نصیرزاده ها**

خب، برگردیم به ماجرای چهار طبقه و توضیحاتی که باید درباره آن، به عنوان نخستین ساختمان بلندمرتبه مدرن در تاریخ مشهد ارائه کنیم. گفتیم که طبق گزارش نویسنده کتاب «مزار میر مراد»، بنای چهار طبقه توسط «یکی از متمولان تازه از روسیه برگشته» ساخته شد؛ امروزه می دانیم که آن فرد متمول، یکی از اعضای خانواده مشهور نصیرزاده بوده است.

تصویر سال ساخت چهار طبقه: سال ۱۳۱۲ خورشیدی (عکاسی از فردریک گاردنر کَلپ)

نمایی از چهار طبقه حضرتی که در کنار ورودی صحن نو(باب السلام) قرار داشت

فردریک گاردنر کَلپ در دوران حضور در ایران

نصیرزاده ها که نام آن ها روی برخی مراکز آموزشی شهر همچنان باقی است، اصالتاً از قفقاز ی های مقیم مشهد بودند. بنای چهار طبقه، در ابتدای کار مهمانخانه بود و در حیاط بزرگ و مصفا ی آن، کافه موزیکال پارس قرار داشت. یکی از مشهدی های قدیمی در نوشته هایش، چهار طبقه را «چشم و چراغ ایران»! معرفی کرده و نوشته است: «در مشهد مایک عمارت چهار طبقه وجود دارد که چشم و چراغ ایران است ... خوشبختانه این جا مهمانخانه شده و عمو ما می توانند از داخل آن و مناظر خارجی اش استفاده کنند ... اتفاق طبقه چهارم این مهمانخانه گنجایش ۵۰۰ نفر را دارد». ظاهراً در همین اتاق بزرگ بود که گاه به گاه برنامه تئاتر برگزار می شد و باید آن را یکی از نخستین سالن های تئاتر مشهد نیز بدانیم. طبق گزارش علی نجف زاده در کتاب «گروه های مهاجر به مشهد از صفویه تا کنون»، بنای چهار طبقه شهر مشهد، در سال ۱۳۲۴ و طی یک اجاره نامه، از قرار ماهی پنج هزار ریال به اداره آموزش و پرورش وقت اجاره داده شد و در سال ۱۳۴۰، نصیرزاده ها این بنا را در ازای یک سیر نبات و یک ریال وجه رایج، به اداره فرهنگ بخشیدند. اداره فرهنگ خراسان متعهد شد در عوض عمارت چهار طبقه، دبیرستان «عاملی» را راجلیل

■ **بدل چهار طبقه خیابان ارگ!**

چهار طبقه خیابان ارگ، تنها چهار طبقه ای نبود که در آن روز ها ساخته شد. مرحوم بقیعی می نویسد: «مدت کوتاهی این عمارت (چهار طبقه خیابان ارگ) بی رقیب و بی بدیل باقی ماند تا این که یک سرمایه دار دیگر، در مجاور در شرقی صحن نو، یک چهار طبقه دیگر با نمای کاشی کاری زیبایی کتاه تر و جمع و جور تر از اولی ساخت و اتاق ها و مغازه هایش را هم به مسافر خانه و فروشگاه های اجناس زواری اجاره داد. به همین سبب این بنا به اسم «چهار طبقه حضرتی» شهرت یافت و سال ها رقیب منحصر به فرد چهار طبقه ارگ باقی ماند.» البته عمر این عمارت نیز همزمان با پایان کار عمارت رقیب! تمام شد و در دهه ۱۳۵۰ ش، به هنگام تخریب بزرگ دوره استاندارد ی «ولیان» به حیانش خاتمه دادند.

((فراخوان عمومی مشارکت در ساخت مجتمع تجاری))

شرکت ایوان کوه نور در نظر دارد پروژه تجاری خود، واقع در مشهدحاشیه بزرگراه پیامبر اعظم(ص) حدفاصل بلوار شاهد و خیابان رازی، در زمینی به مساحت ۱۶۲۱ متر مربع دارای پروانه ساخت به مساحت کل ۱۱،۱۴۸ متر مربع در ۱۲ طبقه شامل دو طبقه زیر زمین را اجرا نماید.از کلیه سازندگان دارای صلاحیت و تجربه و تمکن مالی برای مشارکت و اجرا پروژه دعوت می شود جهت دریافت مدارک پروژه به آدرس مشهد بلوار شهید دستغیب خیابان دستغیب ۳۵ پلاک ۳۴ طبقه سوم مراجعه نمایند. آخرین مهلت ارائه پیشنهاد پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۱ می باشد. ضمناً جهت هماهنگی و کسب اطلاعات بیشتر در ساعات اداری با شماره ۰۹۱۵۳۱۴۱۲۴۹ تماس حاصل فرمائید.

هیئت مدیره

۳۱۰۰۱۶

آگهی مزایده

یک شرکت تولیدی واقع در شهرک صنعتی مشهد در نظر دارد اقلام مزاد بر نیاز خود را بصورت یکجا یا مجزا به

شرح زیر از طریق مزایده اختیاری به فروش برساند:

۱) کمپرسور هوا با برندهای پارس، هواسان و اطلس کوپکو

۲) درایر اطلس

۳) مخازن ذخیره هوای فشرده همراه با تله آبگیر مربوطه

۴) پمپ خلا همراه با برج خنک کننده، منبع ذخیره آب مقطر و پمپ تحت فشار مربوطه

۵) ژنراتور اکسیژن و ازت ساخت کشور آمریکا

۶) مخزن ذخیره اکسیژن و ازت

۷) کوره هوای گرم ساخت کشور کره و ایران همراه با کانال اتصال هوا

الف) شرایط مزایده:

۱. داوطلبین برای دریافت مشخصات فنی و اسناد مزایده با شماره های ۰۹۱۵۴۱۳۱۰۹۸ یا ۰۹۱۵۷۰۰۱۰۱۵ تماس حاصل فرمایند.

۲. فروشنده در رد یا قبول یک یا تمام پیشنهادات مجاز می باشد.

۳. خریدار موظف است در صورت برنده شدن تا پایان وقت اداری ۳۰ مردادماه ۱۴۰۲ مبلغ ۲۵ درصد ارزش کالای برنده شده را به عنوان سپرده بصورت نقد از طریق کارت های بانکی عضو شتاب و یا چک پول پرداخت نماید.

ب) زمان بازدید از دستگاه ها و دریافت پاکات الف و ب:

از تاریخ ۱۴۰۲/۰۵/۱۶ تا ۱۴۰۲/۰۵/۲۶ از ساعت ۱۰ الی ۱۴

ب) آخرین مهلت ارسال پاکت های الف و ب: ۱۴۰۲/۰۵/۲۶

ت) زمان بازگشایی پاکت ها و اعلام برنده: ۱۴۰۲/۰۵/۲۸

مدیر بازرگانی – قادری